

Handläggare
Marie Björklöf
Telefon: 08-50835605**Till**
Arbetsmarknadsnämnden den
28 mars 2023**Ärende 5****Yttrande över revisionsrapport nr 10/2022: Bryta
socialt utanförskap hos unga**

Revisionsrapport nr. 10/2022 från Stadsrevisionen

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över revisionsrapporten.

Sammanfattning

Stadsrevisionen har granskat om staden bedriver ett strukturerat och samordnat arbete för att bryta socialt utanförskap bland unga i åldrarna 16-29 år som varken arbetar eller studerar. Enligt revisionsrapporten lever staden i huvudsak upp till förväntningarna i uppdraget, men Stadsrevisionen konstaterar även att arbetet inte når upp till kommunfullmäktiges målsättning om att kraftigt reducera antalet unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Målgruppen UVAS är heterogen och vissa individer har behov av mera hjälp och stöd än andra. Ett strategiskt vägval är enligt rapporten att besluta om resurser ska riktas till vissa grupper som anses särskilt utsatta, eller om arbetet ska riktas till alla unga i målgruppen. Ett utvecklingsområde är också att nå och upprätthålla kontakten med unga med neuropsykiatrisk problematik och psykisk ohälsa, samt att stärka samverkan med externa aktörer. Även arbetet med dokumentation av uppföljning och progression är ett utvecklingsområde enligt revisionsrapporten.

Stadsrevisionen lämnar följande rekommendationer till arbetsmarknadsnämnden:

- Tydliggöra strategier och arbetsformer för hur kontakt ska skapas med individer med olika riskfaktorer för utanförskap och hur resurser ska prioriteras mellan olika grupper inom gruppen UVAS.
- Fortsätta arbetet med att vidareutveckla metoder för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser för att löpande följa individers progression.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i de rekommendationer som Stadsrevisionen lämnar i sin rapport och kommer att återkomma i frågan om hur rekommendationerna tas vidare för att ytterligare utveckla stödet till unga som riskerar att hamna i socialt utanförskap. Förvaltningen bedömer, liksom Stadsrevisionen, att det kan finnas behov av att utveckla arbetet med uppföljning för att bättre kunna följa individens progression som en följd av deltagandet i insatser som är av förebyggande karaktär och som erbjuds parallellt med andra insatser. Arbetsmarknadsförvaltningen anser även att det finns behov av att tydliggöra vad stadens målsättning om att halvera antalet UVAS innebär och hur en sådan målsättning ska mätas och följas upp.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer även i Stadsrevisionens resonemang gällande prioriteringar i det uppsökande arbete. Detta är, som Stadsrevisionen lyfter, i hög grad en fråga om strategisk inriktning och resurser. Samverkan med andra förvaltningar inom staden och med statliga myndigheter är viktigt för att erbjuda ett gott stöd till unga i målgruppen UVAS samt i det förebyggande arbetet. En viktig samverkanspart är utbildningsförvaltningen och arbete pågår för att tillsammans med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen kartlägga utbudet av insatser för UVAS under 20 år. Även Arbetsförmedlingen är en viktig samverkanspart och under 2023 kommer staden och Arbetsförmedlingen att förstärka arbetet med skolsamverkan genom ett gemensamt projekt.

Bakgrund

I Stockholms stad består målgruppen UVAS idag av ungefär 13 000 individer i åldern 16-29 år. Ansvaret för att ge hjälp och stöd till målgruppen är delat mellan arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna. UVAS är en heterogen målgrupp där individerna har olika behov av stöd, vilket för staden innebär utmaningar med att nå ut till de unga i målgruppen och utforma insatser som passar de individuella behoven.

Enligt kommunfullmäktiges budget för 2022 ska Stockholms stad arbeta för att alla stockholmare ges förutsättningar att försörja sig själva. Staden har också som målsättning att antalet UVAS ska halveras fram till år 2025 och att Stockholms stad ska vara i framkant i Europa när det gäller att lotsa unga från utanförskap till arbete. Trots stadens höga målsättningar om att minska antalet unga i målgruppen har antalet UVAS inte minskat märkbart under de senaste åren.

Ärendet

Syftet med Stadsrevisionens granskning är att bedöma om staden bedriver ett strukturerat och samordnat arbete för att bryta socialt utanförskap hos unga mellan 16 och 29 år som varken arbetar eller studerar.

Stadsrevisionen har i sin granskning utgått från följande revisionsfrågor:

- Finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning för arbetet?
- Hur kartläggs och identifieras målgruppens behov?
- Bedrivs ett strukturerat arbete för att möjliggöra rätt i insats i rätt tid för individer i behov av stöd?
- Är det tydligt hur stadens verksamheter ska samverka internt respektive med externa aktörer för en god samordning kring individen?
- Visar uppföljning och analys vilka insatser och åtgärder som är verkningsfulla samt omhändertas slutsatserna?

Stadsrevisionen har tillämpat följande revisionskriterier:

- Socialtjänstlag (2001:453): 1 kap 1§ (socialtjänstens mål) samt 3 kap 1§ och 4§ (uppsökande verksamhet)
- Skollag (2010:800): 15 kap 15§ (information till hemkommunen) och 34§ (insyn), 16 kap 42§ (skyldighet att erbjuda utbildning), 29 kap 9§ (kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar) samt förarbeten
- Skolverkets allmänna råd (2016) om kommunernas aktivitetsansvar för unga
- Arbetsmarknadsnämndens reglemente
- Stockholms stads budget 2022 (Inl. 4-5, SDN:1, AmN:1-7 och UtbN: 3 och 7) om stadens ambitioner, det kommunala aktivitetsansvaret, uppsökande arbete mot unga som varken arbetar eller studerar eller i risk för studieavbrott mm.

Målgruppen för granskningen är unga som varken arbetar eller studerar. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har tagit fram följande definition av målgruppen UVAS¹:

- 16-29 år
- Har under ett helt kalenderår inte haft inkomster över ett basbelopp
- Har inte erhållit studiemedel
- Har inte varit utbildningsregistrerad eller studerat SFI mer än 60 timmar

MUCF följer upp målgruppens utveckling över tid genom att sammanställa statistik från olika register. Under de senaste åren har andelen UVAS av den totala befolkningen varit relativt konstant, trots att ungdomsarbetslösheten över lag har minskat.

Kommunen har enligt skollag (2010:800) i uppdrag att söka upp och erbjuda individuella insatser till unga mellan 16 och 19 år som tillhör målgruppen för kommunens aktivitetsansvar (KAA). Utöver detta har kommunen också utifrån socialtjänstlag (2001:453) samt med utgångspunkt i uppdrag från kommunfullmäktige och arbetsmarknadsnämndens reglemente i uppdrag att arbeta uppsökande för att nå unga mellan 20 och 29 år som varken arbetar eller studerar. Arbetsmarknadsnämnden har huvudansvaret för det uppsökande arbetet riktat mot unga, arbetet ska utföras i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna.

Genom det uppsökande arbetet nås ungefär 50 procent av de unga som tillhör målgruppen för kommunens aktivitetsansvar och ungefär 25 procent av unga 20-29 år i målgruppen UVAS. Att fler unga som tillhör kommunens aktivitetsansvar nås är en följd av den lagstiftning som styr arbetet och som gör det möjligt att i det uppsökande arbetet utgå från ett register där de som tillhör målgruppen registreras. För unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar finns inget register. Detta innebär att delvis andra metoder tillämpas i det uppsökande arbetet, så som till exempel att befinna sig på arenor som unga besöker samt genom samverkan med civilsamhället och offentliga aktörer.

Granskningens slutsatser

Av stadsrevisionens rapport framgår att de som intervjuats mot bakgrund av revisionsarbetet anser att ansvarsfördelningen mellan arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna är tydlig. Däremot finns viss otydlighet kring hur nämnderna ska ta sig an vissa uppdrag, så som till exempel arbetet med elever i riskzon under sista året i grundskolan eller i gymnasiet. Här upplevs det finnas en otydlighet kring gränsdragningar i huvudmannens kontra hemkommunens ansvar, och när hemkommunens uppdrag och insatser för att nå unga som riskerar att hamna utanför studier eller arbete ska påbörjas. Det stora antalet fristående skolor med enskilda huvudmän påverkar enligt de intervjuade möjligheterna till samverkan och gemensamt utvecklingsarbete.

Stadsrevisionens granskning visar också att det inom stadens verksamheter finns en mängd insatser att ta del av för unga som varken arbetar eller studerar samt unga med riskfaktorer för utanförskap. Ett fortsatt utvecklingsområde är dock att

vidareutveckla arbetet med att nå och erbjuda insatser för unga som har en odiagnostiserad neuropsykiatrisk problematik, unga med psykisk ohälsa samt att utveckla samverkan med Arbetsförmedlingen och psykiatrin.

Revisionskontoret konstaterar att målsättningen om att staden ska halvera antalet unga som varken arbetar eller studerar inte följs upp. Dokumentation och uppföljning på såväl individnivå som gruppnivå sker regelbundet, men uppföljning av resultat försvåras av att målgruppen inte alltid går direkt ut till arbete eller studier efter avslutad insats. Ofta behövs förberedande insatser eller parallella insatser som främjar stegförflyttningar, och det övergripande målet om att fler unga i målgruppen UVAS ska börja arbeta eller studera kan därför inte alltid följas upp i direkt anslutning till insatsen.

Sammanfattningsvis konstaterar revisionskontoret att det finns ett strukturerat arbete för att motverka utanförskap hos unga, där ansvarsfördelningen är tydlig mellan berörda nämnder i staden. Statistiken visar dock endast på en liten minskning av antalet UVAS och därför anser Stadsrevisionen att arbetet bör utvecklas ytterligare. Stadsrevisionen anser att det är ett strategiskt vägval och en resursfråga om arbetet för att nå fler unga som varken arbetar eller studerar ska inriktas mot vissa särskilt prioriterade grupper inom målgruppen UVAS, eller om arbetet ska riktas till hela målgruppen UVAS.

Stadsrevisionen lämnar följande rekommendationer:

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden rekommenderas att:

- *Tydliggöra strategier och arbetsformer för hur kontakt ska skapas med individer med olika riskfaktorer för utanförskap och hur resurser ska prioriteras mellan olika grupper inom gruppen UVAS*

Arbetsmarknadsnämnden rekommenderas att:

- *Fortsätta arbetet med att vidareutveckla metoder för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser för att löpande följa individers progression.*

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben på arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i de rekommendationer som Stadsrevisionen lämnar i sin rapport gällande stadens arbete för att bryta socialt utanförskap bland unga. Förvaltningen anser att rapporten ger en bra beskrivning av stadens verksamhet för unga som varken arbetar eller studerar samt att rapporten har bidragit med insikter kring hur arbetsmarknadsförvaltningen kan utveckla verksamheten för målgruppen ytterligare.

Utrymmet för kommunen att erbjuda arbetsmarknadsinsatser utgår i första hand från socialtjänstlag (2001:453). Det uppsökande arbetet utförs med stöd av denna lagstiftning och med stöd av skollag (2010:800) när det gäller kommunens aktivitetsansvar (KAA).

Dessa två lagar reglerar även vad kommunen ska dokumentera, och denna dokumentation ligger till grund för uppföljningen av arbetet. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer, liksom Stadsrevisionen, att arbetet med uppföljning och progression skulle kunna utvecklas för att bland annat bättre kunna följa individens progression som en följd av de insatser för målgruppen UVAS som är av förebyggande karaktär och som erbjuds parallellt med andra insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser även behov av att tydliggöra vad stadens målsättning om att halvera antalet UVAS innebär och hur en sådan målsättning ska mätas och följas upp. Det är i sammanhanget viktigt att ta i beaktande att alla insatser för målgruppen är frivilliga och att det inom målgruppen UVAS finns personer som inte har behov av stöd från staden. Förvaltningen konstaterar att det av de uppföljningar som görs idag framgår att arbetsmarknadsförvaltningens insatser ger goda resultat gällande antal unga som efter avslutad insats går vidare till arbete eller studier. Under år 2022 nåddes totalt 2225 unga i åldern 20-29 år genom det uppsökande arbetet. Av dessa skrevs 806 personer in vid Jobbtorg Stockholm och 82 procent av de som senare skrevs ut avslutades till arbete eller studier. Samma år nåddes 2 801 unga som tillhör målgruppen för KAA, varav 983 personer skrevs in vid Jobbtorg Stockholm. Av dessa personer avslutades 71 procent av de som skrevs ut till arbete eller studier (21 procent till arbete, 50 procent till studier).

De insatser som arbetsmarknadsförvaltningen idag erbjuder unga som nås genom uppsökande arbete riktar sig i främst till unga med behov av ett fördjupat stöd. Samtliga insatser ska kunna anpassas för unga med funktionsvariationer och med metoden Supported employment (SE) som utgångspunkt arbetar förvaltningen för att alla aspiranter ska få en individuell planering och stöd efter behov. I motsats till insatserna för målgruppen är det uppsökande arbetet brett och riktar sig till hela UVAS-målgruppen.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i Stadsrevisionens

resonemang gällande prioriteringar i det uppsökande arbete och bedömer att det kan finnas behov av att vidare utreda om och hur arbetet skulle kunna organiseras för att i högre utsträckning rikta sig mot grupper i särskilt behov av stöd. Detta är, som Stadsrevisionen lyfter, i hög grad en fråga om strategisk inriktning och resurser.

För att kunna erbjuda ett brett utbud av insatser är det för kommunen viktigt att ha en god samverkan med bland annat Arbetsförmedlingen, som har det huvudsakliga ansvaret för att erbjuda arbetsmarknadsinsatser. Arbetsförmedlingen har inte i uppdrag att arbeta uppsökande och det finns därför behov av att säkerställa en god samverkan mellan kommun och stat, och vid behov erbjuda kommunala insatser om kompletterar de statliga insatserna i de fall där målgruppen har behov av detta. Under 2023 kommer arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans med utbildningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen att förstärka arbetet med skolsamverkan genom ett gemensamt projekt med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF).

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar just nu tillsammans med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen med en kartläggning av insatser för målgruppen, i syfte att utreda om stödet som erbjuds är heltäckande. Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i Stadsrevisionens bedömning om att det kan finnas behov av att se över och vidareutveckla det förebyggande arbetet med att identifiera unga i riskzon i skolan. För att kunna stärka arbetet ser förvaltningen behov av att uppdraget förtydligas för såväl arbetsmarknadsförvaltningen som utbildningsförvaltningen, samt att resurser tillsätts för att bland annat kunna hantera komplexiteten som det stora antalet friskolor i staden innebär för uppdraget. Arbetsmarknadsförvaltningen kommer, utifrån resultatet från den pågående kartläggningen av insatser för målgruppen och mot bakgrund av Stadsrevisionens rekommendationer, att återkomma i frågan om hur arbetet tas vidare för att ytterligare utveckla stödet till unga som riskerar att hamna i socialt utanförskap.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Anders Nordborg
Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Bryta socialt utanförskap hos unga- Revisionsrapport från Stadsrevisionen Nr 10/2022

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2023-03-15
Anders Nordborg, Utvecklingschef	2023-03-15